

Процедури банкрутства, пов'язані з іноземною процедурою банкрутства в Україні

*Козрева Валентина Петрівна,
к.ю.н., доцент Київського інституту
Національного авіаційного університету*

Прогалини і нечіткість транснаціонального права неспроможності дуже негативно впливають на динаміку процесів зовнішньоекономічної інтеграції України.

Слід зауважити, що у кожній зайнятої країні виникає свій підхід до вирішення проблем транскордонної неспроможності. Так, наприклад у юридичній літературі США зазначається, що у судовій практиці різних країн сформувався дві основні моделі для їх розв'язання, а саме універсальність і територіальність. За моделлю універсальності випадок транскордонної неспроможності розглядається, наскільки це можливо, як єдина справа і до кредиторів відносяться однаково незалежно від їх місця перебування. Єдина юрисдикція застосовує єдиний правовий режим до всіх аспектів випадку транскордонної неспроможності. Причому припускається, що єдина юрисдикція включає суди з різних країн, які проводять за своїми національними законами паралельні провадження про неспроможність щодо одного і того самого боржника і в той же час координують свої процесуальні дії з метою оптимального використання і розподілу майнових активів боржника.

На думку прихильників концепції універсальності, скоординований підхід судів різних країн до розв'язання проблеми транскордонної неспроможності у національних провадженнях не лише сприяє справедливому задоволенню вимог усіх кредиторів незалежно від їх національної належності, а й дає змогу уникнути безладу і ретраття майнових активів боржника [1, С. 65-66].

Англійський дослідник інституту неспроможності Дн Флетчер вказував, що до типових проблем належать несумісність різних національних систем права неспроможності; юридичні та процесуальні перешкоди для визнання статусу кризового керуючого, що необхідно для представництва колективних інтересів, а також відстоювання вимог кредиторів щодо майнових активів неспроможного боржника, які перебувають за кордоном. Численні можливості для реалізації етойсичної поведінки кредиторів, а так само боржника.

Коло юридичних проблем, які виникають за такої ситуації, має назву «транскордонна неспроможність». Слід зазначити, що на сьогодніні зворономі України міжнародно-правовий механізм врегулювання цих проблем. Законом України Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22.12.2011 Р. № 4212-VI Розділом IX Процедури банкрутства, пов'язані з іноземною процедурою банкрутства [2].

Процедури банкрутства, пов'язані з іноземним провадженням застосовуються за принципом взаємності у разі, якщо:

1) до господарського суду, у провадженні якого знаходиться справа про банкрутство, подано заяву іноземним арбітражним керуючим (розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором) щодо визнання іноземного провадження та судової допомоги або надійшло звернення іноземного суду щодо спірної питання у зв'язку з іноземним провадженням у справі про банкрутство;

2) господарським судом, у провадженні якого знаходиться справа про банкрутство, надіслано звернення чи арбітражним керуючим (розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором) подано заяву до іноземного суду щодо визнання провадження, порушеного відповідно до цього Закону, а також щодо судової

допомоги та співробітництва у зв'язку з провадженням у справі про банкрутство порушеного відповідно до цього Закону.

3) до господарського суду подано заяву керуючого іноземною процедурою банкрутства щодо визнання іноземної процедури банкрутства, а також щодо судової допомоги та співробітництва у зв'язку з іноземною процедурою банкрутства у справі про банкрутство.

Взаємність вважається існуючою, якщо буде встановлено, що міжнародним договором України згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачена можливість такого співробітництва іноземної держави з Україною.

Господарський суд відмовляє у застосуванні міжнародних аспектів банкрутства, якщо їх застосування суперечить публічному порядку, суверенітету та основним принципам законодавства України. Також Господарський суд має право відмовити у застосуванні положень цього розділу, якщо відповідний іноземний суд відмовився співпрацювати з господарським судом чи арбітражним керуючим.

Під час провадження у справі про банкрутство господарський суд виходить з того, що: провадження у справі про банкрутство боржника, який створений та здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням на її території; є основним провадженням стосовно будь-якого іншого іноземного провадження; провадження у справі про банкрутство боржника - постійного представництва суб'єкта підприємницької діяльності України в іноземній державі є похідним іноземним провадженням стосовно основного провадження в Україні; провадження у справі про банкрутство боржника, який створений та здійснює свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави з місцезнаходженням за межами України, порушене в іноземній державі, є основним іноземним провадженням; провадження у справі про банкрутство боржника - постійного представництва в іноземній державі суб'єкта підприємницької діяльності, який створений та здійснює свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави з місцезнаходженням за межами України в іноземній державі, є похідним іноземним провадженням.

Визнання іноземної процедури банкрутства включає визнання судових рішень, прийнятих іноземним судом під час цього провадження, а також рішень щодо призначення, звільнення чи заміни іноземного арбітражного керуючого, рішень щодо перебігу іноземного провадження, його зупинення чи завершення.

Отже, у той самий час у процесі імплементного формування перебуває Закон України Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», що має як теоретично так і практично опрацьовувати і визначати інструменти універсального механізму врегулювання цих проблем неспроможності, які виходять за межі національної юрисдикції.

На нашу думку, взяття координації національних процедур дасть можливість максимізувати і справедливо підіти до вирішення проблем задля задоволення вимог усіх кредиторів.

Список використаних джерел:

1. Дажуль В. Проблеми формування міжнародного законодавства про транскордонну неспроможність / В. Дажуль // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - № 9. - С. 65-70.

2. Закон України Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22.12.2011 Р. № 4212-VI // Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 42-43, Ст. 378.